

(המשך מעמוד 29)

שגם אילו היה עומד למישפט, היה יוצא זכאי. הוא טוען על העניין מקורו בנקמות. על רקע של מאבקי-כוח בתוך קואופרטיב אגד.

עמר (49), בן למישפחה מרובת-ילדים, אחד מחמישה אחים ושלוש אחיות, נולד בקריית-חיים. אמו דור שני בארץ. ממיש-פחה יוצאת לבנון. אביו, דוד חמישי בארץ, ממישפחה יוצאת מצריים ומארוקו. המיש-פחה התגוררה שנים רבות בטבריה, עד שעברה לאזור חיפה.

אחרי שסיים את בית-הספר היסודי בשכונה, פנה עמר לעבוד כמכונאי מתלמד במוסך אגד. כד-בבד עם עבודתו, השלים את לימודיו התיכוניים. אבל לא היה זה החלק העיקרי בחייו. מאז התחיל לעבוד באגד, הוא העסיק את כל מירצו בחברה. בעיקר בתחום העסקות בתוכה. הוא טיפס אט-אט למעלה, עד שנבחר, לפני חמש שנים, כיו"ר המזכירות הארצית - תפקיד שבו הוא

"אם שאלתי מיהו שלמה עמר, י'דו לך שיש לו חכונה אחת בעלת משמעות - סבלנות ברזל ועצבי-פלדה"

מחזיק גם כיום. למרות שמאז נבחר כח"כ אינו מקבל שכר עבור עיסוקו זה. עמר מתגורר בבית בן קומה אחת בקר-יית-מוצקין, סמוך לכביש הראשי חיפה-עכו. הבית צנוע יחסית. שטיחים קטנים על הרצפות. מעט תמונות על הקירות. שצירו בנות-מישפחה, מכשיר-טלוויזיה ציבועני ומכשיר וידיאו בפנית-החדר. לעמר ארבע בנות. שתיים מהן נשואות, אחת חיילת, הצעירה, תלמידה בבית-ספר תיכון, מתגוררת בבית. הזוג חי ממשכורתו כח"כ וממשכורתה של אשתו, העובדת בחברת רסקו.

את הזמן שאינו נמצא בכנסת, מבלה עמר במשרדי חברת אגד בתל-אביב או בחיפה. הבית הוא בא רק בשעות הערב המ' אחרות. למרות זאת הוא איש-מישפחה מסור, והשבתות הן קודש למישפחה. בקץ הולכים בדרך-כלל לים. על מישפחתו הוא שומר באדיקות מחוץ לכותרות. ואף סורב לאפשר לילדיו לצלם את אשתו ובתו. גם כאשר לוחצים עליו, אין הוא מרבה לדבר על הצד האישי בחייו. ולפי עיסוקיו הציבוריים הרבים, כנראה שצד זה הוא חלש ועומד בצילו של העסקנות והפוליטיקה. בשנה שבה הוא נמצא בכנסת, לא התבלט בשום אירוע מיוחד. רק הבקשה להסיר את חסיונותו הכירה לרבים כי הוא ח"כ. מדוע

לא התפרסם עד כה? אולי משום שלא למד את כוחה של החברות עם העיתונאים, כמו ח"כים רבים אחרים. אולי מסיבות אחרות. השבוע, בכל אופן, הוא סוף-סוף בלט בכנסת.

● בכנסת הנוכחית הוגשו שלושה בקי-שות להסרת חסיונותם של חברי-כנסת. שתיים — נגד מאיר כהנא ונגד מוחמד מיעארי — התקבלו. אחת — נגדך, לא התקבלה.

השתיים שהתקבלו, בטעות יסודן. לא זו הדרך שבה צריכות ועדת-הכנסת או הכנסת לרדן בהסרת-חסיונות. למרות שאני מצדיק, בקטע הצר של כוונת המחוקק את הנושא הרמוקרטי שבתוכו. בלי להתייחס לשני המיקרים, כדיעות הפוליטיות של שניהם — אני מתנגד לשניהם — לא זו הדרך שהייתי רוצה לחסום אותם בחלק הרמוקרטי. אבל זה נושא בפני עצמו, למה הגיעו שני הקצוות האלה לידי ביטוי בחברה היש-ראלית.

אומנם רואים את הסכנה, הן מצד ימין והן מצד שמאל — ואני מדבר על שני המיקרים האלה, שהם לדעתי, בחברה הרמוקרטיית שלנו, מהווים סכנה — אבל למרות זאת, אני לא חושב שהדרך למנוע אותן היא הסרת החסיונות או הגבלה שלה.

● ולמיקרה שלך?
במיקרה השלישי יש ויכוח עקרוני, כשיו"ר הכנסת זימן אותי לשישכתו, ואמר לי שיש בקשה של היועץ המישפטי להסיר את חסיונות, אמרתי לו ששיגרת מיכתב, שהנחת גם על שולחנם של חברי ועדת-הכנסת, הוא אמר שראה את המיכתב. שאלתי אם אפשר לחסוך ממני ומהוועדה רדון בנושא. הוא אמר שלהערכתו אין מישקל לבקשה שלי ואין אפשרות שלא לרדן בנושא. ליתר ביטחון, הוא צילצל ליועץ המישפטי של הכנסת ושאל אותו. גם הוא אמר שאין מישקל לבקשה שלי.

פה מתחיל הוויכוח. שגלש לוויכוח ציבורי, מה תפקידה של ועדת-הכנסת במיקרים כאלה, אם באמת הם רק צד פורמאלי, שצריך לעבור ורכו — ואני לא משתמש במילים חותמת גומי — או שיש להם שיקול-דעת. המחוקק התכוון שיהיה להם שיקול-דעת, וזה חייב לבוא לידי ביטוי. ואם ניתן מקום לשיקול-דעת, הוא אינו יכול להיות חריסטי.

● אבל היועץ המישפטי, שבדק את החומר, המליץ להסיר את החסיונות.
החומר, המליץ להסיר את החסיונות. אני חושב שמלכתחילה הנושא לא היה צריך להיות מוגש, כי זה שטוח, כל הנושא, מה אפשר לבקש מאדם תוסילב ופעילות גיונית. פעילות גיונית? כל ברדעת במערך הפוליטי, שאני קורא לו פנים-אגד, כמו במערך הפוליטי חוץ-אגדי, בטוח שפעלתי הגיונית. אילו הייתי בא לעורך שלך ואומר לו: תשמע, הגברת סרגוסטי היא בכלל מוכרת לך לוקשים, בוא תשמע קסטה שהביאו לי — הוא היה שומע את הקסטה ואו היה קורא לך ושואל אותך. הוא לא היה מעלה על דעתו את השאלה אם הקסטה הושגה בסתר או לא. במישטרה נתתי רוגמה של גבר ואשה,

שהחברים כאים לגבר ואומרים לו. אשתך בוגדת בך, ומראים לו הוכחה, ואז הוא קורא לאשתו ושואל אותה. אני הולך עם חבר אגד הזה כבר 20 שנה יד-ביד. הוא היה איש-אמוני בכל דבר. לפני הבחירות באגד סיפרו לי שהוא חותר תחתיי. אמרתי שאני לא מוכן לשמוע שמועות ואיני מוכן לקבל דבר. יום אחד הביאו לי קסטה.

זה היה כיום חמישי אחרי-הצהריים. שמעתי אותה באוטו בדרך הביתה. למחרת, ביום שישי, קראתי לאותו חבר ובנוכחות שני חברים נוספים, נאמנים עליי ועליו, השמעתי לו את הקסטה ואמרתי: תשמע! הוא אמר לי: תפסת אותי עם

השתיים שהתקבלו, בטעות יסודן. לא זו הדרך שבה צריכות ועדת-הכנסת או הכנסת לרדן בהסרת-חסיונות. למרות שאני מצדיק, בקטע הצר של כוונת המחוקק את הנושא הרמוקרטי שבתוכו. בלי להתייחס לשני המיקרים, כדיעות הפוליטיות של שניהם — אני מתנגד לשניהם — לא זו הדרך שהייתי רוצה לחסום אותם בחלק הרמוקרטי. אבל זה נושא בפני עצמו, למה הגיעו שני הקצוות האלה לידי ביטוי בחברה היש-ראלית.

אומנם רואים את הסכנה, הן מצד ימין והן מצד שמאל — ואני מדבר על שני המיקרים האלה, שהם לדעתי, בחברה הרמוקרטיית שלנו, מהווים סכנה — אבל למרות זאת, אני לא חושב שהדרך למנוע אותן היא הסרת החסיונות או הגבלה שלה.

● ולמיקרה שלך?
במיקרה השלישי יש ויכוח עקרוני, כשיו"ר הכנסת זימן אותי לשישכתו, ואמר לי שיש בקשה של היועץ המישפטי להסיר את חסיונות, אמרתי לו ששיגרת מיכתב, שהנחת גם על שולחנם של חברי ועדת-הכנסת, הוא אמר שראה את המיכתב. שאלתי אם אפשר לחסוך ממני ומהוועדה רדון בנושא. הוא אמר שלהערכתו אין מישקל לבקשה שלי ואין אפשרות שלא לרדן בנושא. ליתר ביטחון, הוא צילצל ליועץ המישפטי של הכנסת ושאל אותו. גם הוא אמר שאין מישקל לבקשה שלי.

פה מתחיל הוויכוח. שגלש לוויכוח ציבורי, מה תפקידה של ועדת-הכנסת במיקרים כאלה, אם באמת הם רק צד פורמאלי, שצריך לעבור ורכו — ואני לא משתמש במילים חותמת גומי — או שיש להם שיקול-דעת. המחוקק התכוון שיהיה להם שיקול-דעת, וזה חייב לבוא לידי ביטוי. ואם ניתן מקום לשיקול-דעת, הוא אינו יכול להיות חריסטי.

● אבל היועץ המישפטי, שבדק את החומר, המליץ להסיר את החסיונות.
החומר, המליץ להסיר את החסיונות. אני חושב שמלכתחילה הנושא לא היה צריך להיות מוגש, כי זה שטוח, כל הנושא, מה אפשר לבקש מאדם תוסילב ופעילות גיונית. פעילות גיונית? כל ברדעת במערך הפוליטי, שאני קורא לו פנים-אגד, כמו במערך הפוליטי חוץ-אגדי, בטוח שפעלתי הגיונית. אילו הייתי בא לעורך שלך ואומר לו: תשמע, הגברת סרגוסטי היא בכלל מוכרת לך לוקשים, בוא תשמע קסטה שהביאו לי — הוא היה שומע את הקסטה ואו היה קורא לך ושואל אותך. הוא לא היה מעלה על דעתו את השאלה אם הקסטה הושגה בסתר או לא. במישטרה נתתי רוגמה של גבר ואשה,

● אז ידעת שזה לא חוקי?
לא. גם אמרתי לו מי נתן לי את הקסטה. בסוף אפריל 1984, כשהיה ידוע שאני הולך לבחירות לכנסת, הוא נכנס אליי עם עוד חמישה חברים שיהיה. כמה ימים אחרייכן הגיש תלונה למישטרה, בלי שמות, טרה ואז התחיל מחול-השדים, כשהיה ידוע שאני הולך לכנסת. כשהמישטרה חקרה, על-פי בקי-דובר-אמת.

אז אם לסכם את החלק הראשון פעלתי על פי הגיון נורמלי, מצד שני, כדי לברוק את חלילה לא היה תוסילב, אז בא הפוליגרף והוכיח בצורה ברורה שלא ידעתי ולא נתתי הוראות, ולכן היתה המלצה לסגור את התיק. למרות הכל כ"כ 22 ביולי 1984, יום לפני הב-חירות לכנסת, הוגש כתב-אישום. אז אני שואל, איפה שיקול-הדעת של ועדת-הכנסת?

● אנשים אחרים עומדים לרדן באותו התיק.
כן, ואני מקווה ומאמין שהם ייצאו זכאים. **אתה אינך עומד לרדן רק משום שאתה חברי-כנסת.** זה לא מפריע לך? הם היו בירושלים, אני בחיפה. אני לא ידעתי מהם והם לא ידעו ממני. אני מקווה ומאמין שהם ייצאו זכאים, כי אין לזה בסיס. עצם הגישה של אותו חבר שהתלונן מעלה לא מעט תמיהות.

אתה חושד שיש בזה משהו פוליטי?
פנים-אגדי בטח! מחוץ לאגד — אני לא רוצה לקבוע, אני לא יודע. **לא היית מעדיף שיהיה מישפט ולסגור את העניין?** כן, בהחלט. ולכן הנחתי את המיכתב שלי על שולחן חברי ועדת-הכנסת.

● מה נאמר במיכתב?
שאני נכון לעמוד לרדן ככל אורח אחר — גם פירטתי את מהלך הדברים בצורה מרוייקת, כמו שספרתי לך. במיספר הרקות שיקולתי את רשות-הדיבור בוועדה, אמרתי שהייתי אצל יו"ר הכנסת ואמרתי לו, שאני רוצה לעמוד למישפט כמו כל אורח אחר.

● אם כך, לדעתך עשו לך עוול בשלא הסירו את חסיונותך?
לא עוול. הרי בלי שיקול-דעת, מה מעמד הוועדה? אני מדבר עכשיו כחבר-כנסת לא ככזה

שמדברים בו. אילו זה היה עניין פורמאלי, והם היו רק צריכים לקבוע — זה עניין אחר. אבל אם יש שיקול-דעת, אז באופן אובייקטיבי הוועדה יכולה להחליט לחיוב ולשלילה. מה עוד של-בקשתו של הח"כ עצמו אין מעמד. זה הפועל היוצא שנותן לוועדה את שיקול-הדעת הבלעדי. **● ובכל זאת, היועץ המישפטי המליץ.**

באותה מידה כמו שהוועדה לא המליצה, כך הוא המליץ, לזה יש שיקול-דעת ולזאת יש שיקול-דעת. **● ההתקפות בעיתונים לא מטילות בד כתם שכדאי לנקות?**

ראשי-סיעה וייצמן עם עמר באסיפת-בחירות*
למה לא לבנות עוד שלמה עמרים?!

אולי, אחרי להט הוויכוח, תהיה אפשרות לומר מה קרה שם, אבל זה לא הזמן לרדן בזה, אם כי נרמה לי שעיתונאי אחר אמר מפורשות וחדר משמעתי, שלא יכולים לתת שיקול-דעת ומצד שני לתקוף את הוועדה שהשתמשה בשיקולי-הדעת הזה.

לשימחתי, יושבים בוועדה מישפטנים מן השורה הראשונה. כל מיפלגה שולחת לכל ועדה אנשים שיש להם מה לתרום ומה להציע. אני נשלחתי לוועדת-הכספים, כי יש לי רקורד כלכלי, ואני תורם מהידע הכלכלי שלי. ובוועדת-הכנסת יש מישפטנים, שתורמים מהידע המיש-פטי שלהם. אחרת, מה הערך לשבת בוועדה מבלי לתרום בידע המיקצועי?

כשחבר תורם בוועדת הכספים, הכלכלה או החינוך, אמרתי: "כל הכבוד!" אבל כשהוא תורם בוועדת-הכנסת ידע מיקצועי מישפטי — תוקפים אותו. איפה זה נשמע?

● איך הגעת לרשימתו של עזר וייצמן?
כשהוא היה שרה-החבורה, היתה היכרות בינינו שיטחית. אחרייך היה ניתוק של כמה שנים. ואז כשהוא התפטר מתפקיד שרה-הביטחון.

"נשלחתי לוועדת הכספים, כי יש לי רקורד כלכלי, ואני תורם מהידע הכלכלי שלי. בוועדת הכנסת יש מישפטנים, התורמים מהידע המישפטי שלהם"

נפגשנו שוב, במיקרה. ריברנו על המצב במדינה וניתחנו את המצב החברתי-כלכלי של התקופה. ראינו כמעט בראש אחד ככל הנושאים החבי-רתיים-כלכליים, ובנושא ההקצנות בתוך העם היהודי ובין היהודים לערבים. היו בינינו שיחות ארוכות, כשהגיעה התקופה שהממשלה והכנסת התפטרו, החלטנו ללכת ביחד.

* באמצע: ראומה וייצמן.

ח"כ בניאליעזר: "הוא יכול לבקש..."
ח"כ בנימין (מואד) בניאליעזר, חברו לסיעה של ח"כ שלמה עמר, הצביע בוועדת-הכנסת ביחד עם הרוב, נגד הסרת חסיונותו של עמר.
● מדוע הצבעת נגד? הרי ח"כ עמר ביקש להישפט.
עמיתי הוא שאני בעד הסרת כל החסיונות לח"כים. זו עמדתי הבסיסית. אני מוכן שלח"כ לא תהיה שום חסיונות. אבל בינתיים, הסמכות ניתנה בידי ועדת-הכנסת. והיועץ המישפטי שאני כלי-כך מוקיר, מעריך ומכבד, מבין לוועדה שתי אפשרויות — הוועדה תהיה חותמת גומי, או שבאמת, במיסגרת מה שניתן לה, תברוק האם הבקשה מתצדקת או לא.
● עז היום, במשך 37 שנים, זה היה כמעט אוטומטי, שבקשות של היועץ המישפטי ארשרו עליי ועדת הכנסת.
קחי למשל את אופן הצבעתי בכל מה שהיה עד היום. נלחמתי מלחמת-חורמה למען הסרת החסיונות של מאיר כהנא. קבעתי שהמשך כהונתו פגיעה בביטחון-המדינה. התנגדתי להסרת החסיונות של ח"כ תופיק זיאר. הסכמתי, מטעם המערך, לדבר עם מיעארי וישבתי איתו ועם ח"כ מלך כמעט שעה. ועשיתי כל נסיון להגיע לנוסחה שלא להצביע נגדו.
● ובסוף הצבעת בעד הסרת החסיונות, אבל אלה היו החלטות פוליטיות, ופה מדובר בעניין פלילי.
אני אינני בית-מישפט. אם ועדת-הכנסת היא חותמת גומי, שלא יביאו את החלטות האלה לפני. המחוקק קבע שאם מישוה ביצע עבירה, גם לפני שנעשה ח"כ, ביום שהוא נעשה ח"כ ייפסקו כל ההליכים, כך נקבע בחוק.
אילו היה נגדו דבר כבד ורציני, הייתי מבין. אבל מכל מה שהוצג, הייתי בין אלה שלא השתכנעו להסיר את החסיונות.
● אבל הרי הוא ביקש להסיר את חסיונותו!
לו אין מעמד, הוא יכול לבקש. הבטיח המרכזית היא: האם אנחנו חותמת גומי או לא.
עקרונית אני מוכן שלא תהיה חסיונות בכלל.
● אתה מתכוון להגיש הצעת-חוק בעניין?
לא יודע אם אגיש הצעת-חוק, אבל אני שוקל את הדבר הזה. זה לא כלייך פשוט. מישוה חושב מה קרה לח"כים בכל הסיפור הזה, מה קרה למעמדם? אם ייקבע, במיסגרת החוק, שאין מעמד לח"כים כמיקרה שיש עבירה פלילית, אני מוכן להצטרף ליוזמה כזאת, שעל כל נושא פלילי או סמי-פלילי, החסיונות תוסר באופן אוטומטי.